

Cervikální screening NHS

Pomoc při rozhodování

Co je rakovina děložního čípku?	2
Co způsobuje rakovinu děložního čípku?	2
Co je cervikální screening?	3
Výsledky cervikálního screeningu	6
Co je kolposkopie?	8
Rozhodování – možné výhody a rizika cervikálního screeningu	9
Jaké jsou příznaky rakoviny děložního čípku?	10
Co ovlivňuje mé šance na onemocnění rakovinou děložního čípku?	11
Co se stane se vzorkem po screeningu?	11
Na koho se mohu v případě dotazů obrátit?	12

Je na vás, zda se pro cervikální screening rozhodnete, či nikoli. Cílem tohoto letáku je pomoci vám rozhodnout se.

Proč NHS nabízí cervikální screening?

Cervikální screening NHS pomáhá předcházet rakovině děložního čípku. Ve Velké Británii každým rokem před touto chorobou zachrání až 5 000 životů.

Proč jsem obdržela pozvánku na cervikální screening?

NHS nabízí cervikální screening každé 3 roky všem ženám ve věku 25 až 49 let a každých 5 let všem ženám ve věku 50 až 64 let. To z toho důvodu, že ve většině případů se rakovina děložního čípku vyvine u žen ve věku 25 až 64 let.

Co je rakovina děložního čípku?

Rakovina děložního čípku začíná tehdy, když se buňky v děložním čípku začnou nekontrolovatelným způsobem rozrůstat a vytvářet bulku (neboli nádor). Když se rakovina rozrůstá, začínají se buňky šířit do dalších částí těla, a to může být životu nebezpečné.

Děložní čípek je nejnižší část dělohy a nachází se v horní části pochvy.

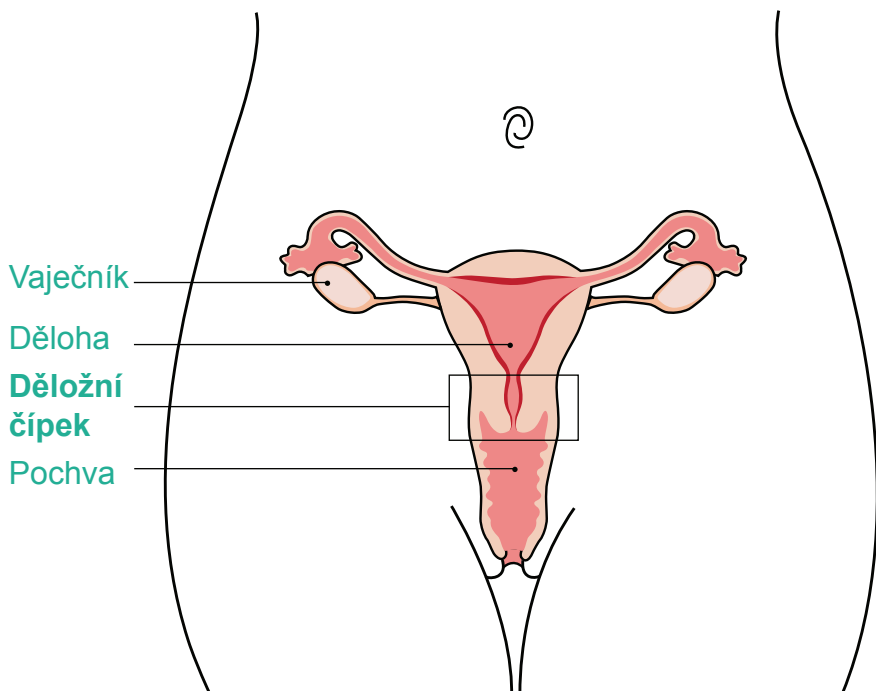
Co způsobuje rakovinu děložního čípku?

Téměř všechny rakoviny děložního čípku jsou způsobeny virem zvaným lidský papillomavirus (zkráceně HPV).

HPV je velmi běžný virus – během života se jím nakazí většina lidí. Přenáší se jakýmkoli druhem sexuální aktivity s mužem či ženou. Existuje spousta typů HPV, ale pouze některé mohou vyvolat rakovinu.

Typy viru HPV způsobující rakovinu děložního čípku mohou děložní čípek infikovat, aniž by vyvolaly jakékoli příznaky. Ve většině případů dokáže imunitní systém tento virus zničit, aniž byste si uvědomily, že jste ho měly. Někdy však mohou infekce typu HPV vyvolat na děložním čípku anomálie.

Většinou se tělo s abnormálními buňkami vypořádá a děložní čípek se vrátí do normálního stavu. Někdy se tak však nestane, a abnormální buňky se mohou vyvinout v rakovinu.

Co je cervikální screening?

Součástí cervikálního screeningu (dříve se mu říkalo „cytologický stěr“) je odebrání malého vzorku buněk z povrchu děložního čípku. Vzorek je pak odeslán do laboratoře, kde se pod mikroskopem zjišťuje přítomnost abnormálních buněk. Abnormální buňky ještě neznamenají rakovinu, ale bez léčby se z nich může rakovina vyvinout.

V závislosti na výsledcích vyšetření může být vzorek podroben testu na ty typy lidského papillomaviru (HPV), které způsobují rakovinu děložního čípku.

Následně vám může být nabídnuto další vyšetření (tzv. kolposkopie), která umožní detailnější vyšetření děložního čípku. Pokud osoba provádějící kolposkopii objeví abnormální buňky, navrhne jejich odstranění, většinou v rámci další kolposkopie. Tímto způsobem může screening pomoci při prevenci rakoviny děložního čípku.

Co se bude dít, pokud se pro screening rozhodnu?

Před vyšetřením:

Cervikální screening provádějí většinou sestřičky nebo doktorky. Pokud si chcete být jisty, že vyšetření provede žena, můžete o to požádat v době, když se budete objednávat.

Vyšetření by mělo být v den, kdy nemáte menstruaci. Pokud menstruaci nemáte, můžete být vyšetřeny kdykoli.

Pro usnadnění přípravy na vyšetření bude jednodušší mít na sobě volnou sukni (místo kalhot či úzké sukně). Dva dny před testem nepoužívejte žádné vaginální léky, lubrikanty ani krémy, protože mohou ovlivnit vzorek, který sestra či doktorka odeberou.

Informujte svého lékaře, pokud jste těhotná, pokud vám byla provedena hysterektomie nebo si myslíte, že by pro vás bylo z nějakého důvodu absolvování cervikálního screeningu obtížné. Poradí vám s jakýmkoli dotazy či obavami a zařídí pro vás vše potřebné.

Během vyšetření:

Sestra nebo doktorka vás požádají, abyste se svlékla od pasu dolů a lehla si na lůžko s nohama skrčenýma a od sebe.

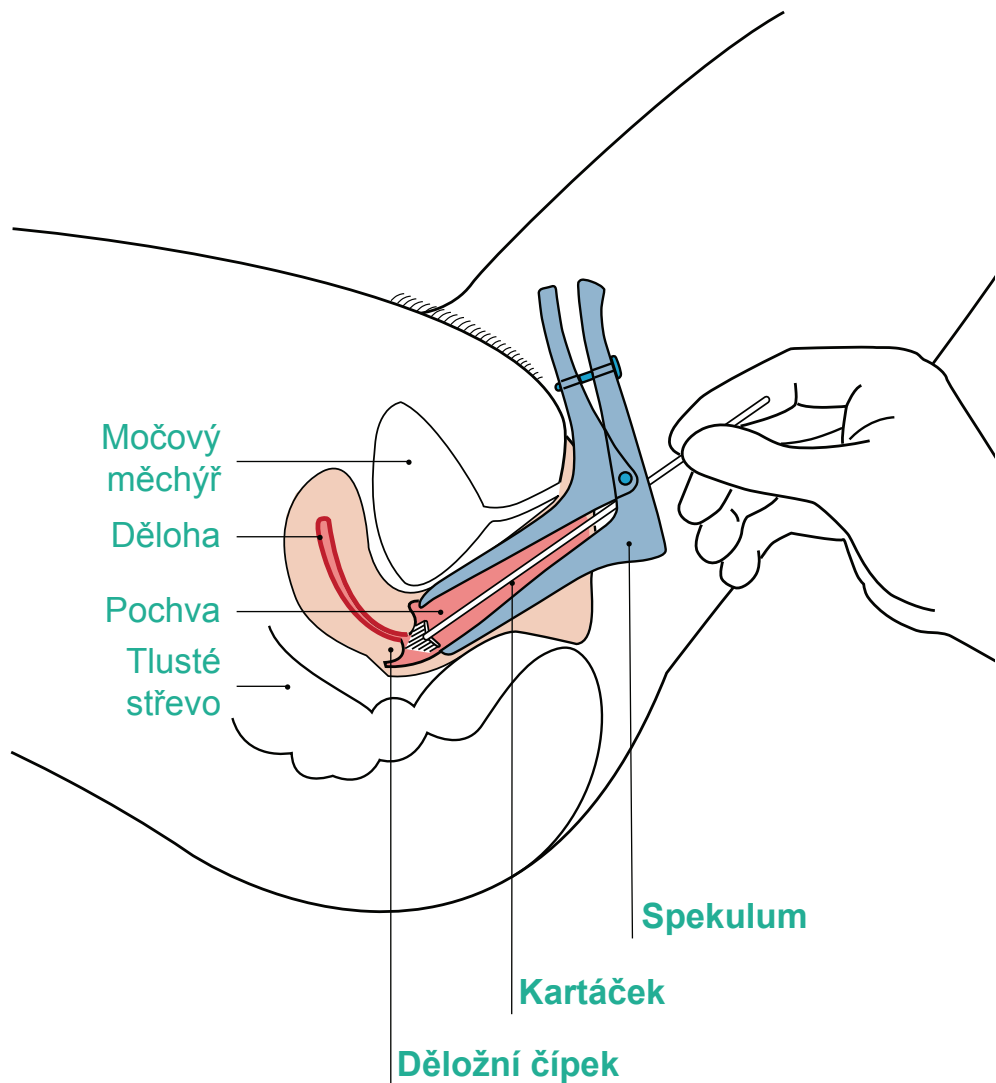
Do pochvy vám vloží zařízení zvané spekulum, kterým ji jemně rozevrou. To sestřičce či doktorce umožní vyšetřit váš děložní čípek.

K odebrání vzorku z povrchu děložního čípku mohou použít malý kartáček. Samotný test trvá pouze jednu nebo dvě minuty. Celá návštěva většinou trvá přibližně 10 minut.

Je cervikální screening bolestivý?

Možná budete mít nepříjemný pocit, ale ten rychle zmizí. Pokud vyšetření bolí, řekněte to sestřičce nebo doktorce, a ony se to pokusí udělat tak, aby to bylo pohodlnější.

Screening děložního čípku

Výsledky cervikálního screeningu

Dopis s výsledky byste měly obdržet do dvou týdnů po vyšetření.

Většina žen obdrží normální výsledky

Ze 100 žen, které cervikální screening absolvovaly, bude mít asi 94 z nich normální výsledky. Pokud jsou vaše výsledky normální, existuje u vás velmi malé riziko onemocnění rakovinou děložního čípku před dalším screeningovým vyšetřením.

U některých žen se ve vzorku najdou abnormální buňky

Ze 100 žen, které cervikální screening absolvovaly, bude mít asi 6 z nich ve vzorku abnormální buňky. Abnormální buňky neznamenaají rakovinu, ale bez léčby se někdy mohou v rakovinu vyvinout.

Mírně abnormální buňky

Většina žen s abnormálními buňkami bude mít pouze mírně abnormální buňky. Rozlišujeme dva typy mírně abnormálních buněk: hraniční změny nebo mírná dyskaryóza.

Při mírném abnormálním nálezu buněk bude váš vzorek testován na ty typy lidského papillomaviru (HPV), které způsobují rakovinu děložního čípku.

Pokud virem HPV nakažené nejste, je u vás nízké riziko onemocnění rakovinou děložního čípku před dalším screeningovým vyšetřením. Na další screening budete pozváni opět za 3 nebo 5 let, v závislosti na věku.

Pokud u vás nákaza virem HPV existuje, bude vám nabídnuto další vyšetření (tzv. kolposkopie), které umožní detailnější vyšetření děložního čípku.

Velmi abnormální buňky

Jen u malého počtu žen se ve vzorku zjistí velmi abnormální nález. Říká se tomu „vysoký stupeň dyskaryózy“.

V případě velmi abnormálního nálezů vám bude nabídnuta kolposkopie, která umožní detailnější vyšetření děložního čípku.

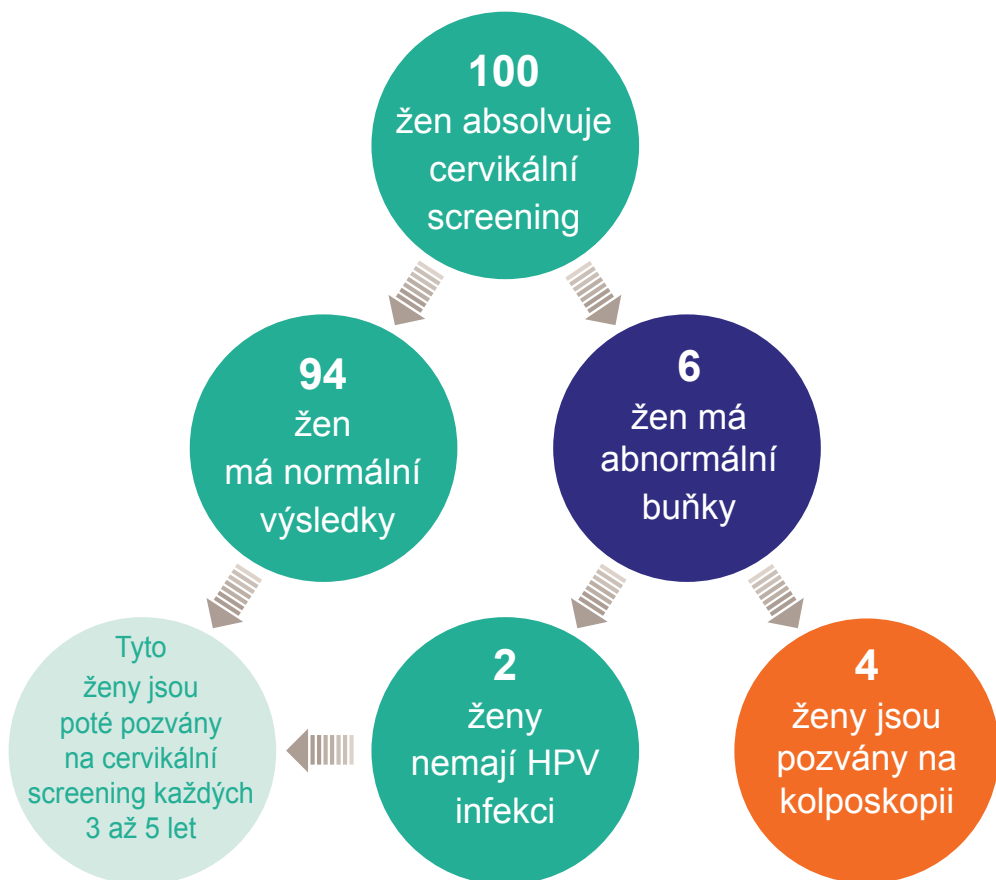

Zřídka kdy se ve vzorcích u žen objeví rakovinové buňky

Pokud takové výsledky máte, budete co nejrychleji objednány ke specialistovi. Dochází k tomu zhruba u 1 z 1 000 žen.

Před obdržáním výsledků musejí některé ženy absolvovat další screeningové vyšetření.

U některých žen je nutno vyšetření zopakovat, protože vzorek není dostatečně čitelný. Pokud k tomu dojde, budete pozvány na další vyšetření. To se stane asi ve 2 ze 100 screeningových vyšetření.

Co je kolposkopie

Kolposkopie je vyšetření, kterým se zjistí, jak velká část děložního čípku obsahuje abnormální buňky a nakolik jsou závažné. Většinou se provádí ambulantně v prostorách nemocnice. Odborník si pomocí zvětšujícího sklíčka a světla (tzv. kolposkopu) detailněji prohlédne děložní čípek. Může také odebrat malý vzorek (biopsie) k vyšetření oblastí děložního čípku, které vypadají atypicky. Pokud jsou tyto abnormální buňky závažné, bude možná zapotřebí tyto buňky odstranit. To slouží jako prevence před rakovinou děložního čípku.

Výsledky kolposkopie

Výsledky kolposkopie mohou prokázat výskyt abnormálních buněk, které bude nutno odstranit

Pokud u vás byly nalezeny závažné abnormální buňky, může dojít k jejich odstranění. Většinou se to provádí ambulantně během kolposkopie v prostorách nemocnice.

Asi u poloviny žen absolvujících kolposkopii se naleznou abnormální buňky, které je nutno odstranit.

Výsledky kolposkopie mohou prokázat výskyt rakoviny

Zřídka je u žen během screeningu diagnostikována rakovina. Rakovina diagnostikovaná pomocí screeningu je většinou objevena v ranějším stádiu. Ženy s raným stádiem rakoviny děložního čípku mají větší šanci na přežití než ženy s pokročilým stádiem rakoviny.

Rozhodování – možné výhody a rizika cervikálního screeningu

Je na vás, zda se pro cervikální screening rozhodnete, či nikoli. Existuje spousta různých důvodů, proč se ženy rozhodnou screening absolvovat, či nikoli. Jako pomoc při rozhodování zde uvádíme informace o možných výhodách a rizicích.

Jaké jsou výhody cervikálního screeningu?

Cervikální screening pomáhá při prevenci proti rakovině děložního čípku. Zabrání vzniku rakoviny děložního čípku asi u 1 ženy z každých 100 žen, které screening absolvují.

Ve Velké Británii zachrání cervikální screening před rakovinou děložního čípku ročně až 5 000 životů.

Jaká jsou rizika cervikálního screeningu?

Rizika cervikálního screeningu jsou spojena s odstraněním abnormálních buněk během kolposkopie, nikoli se screeningem samotným. Odstranění abnormálních buněk může způsobit krvácení nebo infekci a může také ovlivnit budoucí těhotenství. U žen, které otěhotní poté, co jim byly odstraněny abnormální buňky, existuje větší pravděpodobnost předčasného porodu o 1 až 2 měsíce.

Ne u každé ženy, které byly odstraněny abnormální buňky, by se rakovina děložního čípku vyvinula. Každé ženě s vážným abnormálním nálezem buněk je však nabídnut zákrok na jejich odstranění, jelikož není možné říci, u koho se rakovina děložního čípku vyvine, a u koho nikoli.

Jaké jsou příznaky rakoviny děložního čípku?

Rakovina se může vyvinout i v období mezi pravidelnými screeningy. Je tedy důležité všimnout si všeho, co je pro vás nezvyklé, především:

- Krvácení mezi menstruacemi, po sexu nebo po menopauze.
- Vaginální výtok.
- Bolest nebo nepříjemný pocit při sexu.

V případě některých z těchto změn se urychleně obraťte na svého obvodního lékaře. Nečekejte na další vyšetření děložního čípku.

Většinou tyto příznaky neznamenaají, že máte rakovinu, ale pokud ano, včasná diagnóza a léčba znamenají větší šanci na přežití.

Co ovlivňuje mé šance na onemocnění rakovinou děložního čípku?

Cervikální screening snižuje vaše šance na onemocnění rakovinou děložního čípku.

Téměř všechny případy rakoviny děložního čípku jsou způsobeny infekcemi HPV. HPV se přenáší všemi druhy sexuální aktivity s muži či ženami.

U žen a mužů, kteří měli více sexuálních partnerů, existuje větší pravděpodobnost nákazy virem HPV. Viry HPV jsou však tak časté, že většina lidí se někdy během života tímto virem nakazí.

HPV se nachází na kůži v okolí genitálií a může se rozšířit všemi typy sexuální aktivity. To znamená, že kondomy vás ne vždy chrání před nákazou viru HPV.

Kouření zvyšuje riziko onemocnění rakovinou děložního čípku, protože to tělu ztěžuje schopnost zbavit se infekce HPV.

V současné době je dívkám ve věku 12 až 13 let nabízeno očkování jako ochrana proti těm typům virů HPV, které rakovinu děložního čípku způsobují.

Co se stane se vzorkem po screeningu?

Laboratoř si váš screeningový vzorek ponechá po dobu minimálně 10 let. Vaše výsledky budou také archivovány v bezpečném národním počítačovém systému, což umožní NHS porovnat vaše poslední výsledky s těmi předchozími. Pro zajištění co nejlepších služeb a pro zdokonalení dovedností odborných pracovníků mohou vaše výsledky shlédnout také zaměstnanci dalších oddělení zdravotnického sektoru.

Na koho se mohu v případě dotazů obrátit?

V případě jakýchkoli dotazů ohledně cervikálního screeningu se můžete obrátit na svého obvodního lékaře, praktickou sestru či antikoncepční poradnu (tzv. contraceptive clinic). Více podrobných informací o cervikálním screeningu, včetně důkazních materiálů použitých v tomto letáku, naleznete na následujících internetových stránkách:

The NHS Cervical Screening Programme
www.cancerscreening.nhs.uk/cervical

Informed Choice about Cancer Screening
www.informedchoiceaboutcancerscreening.org

Užitečné informace o cervikálním screeningu nabízejí také internetové stránky následujících dobročinných nadací.

Cancer Research UK
www.cruk.org

Jo's Cervical Cancer Trust
www.jostrust.org.uk

Healthtalkonline
www.healthtalkonline.org

Tento leták byl sestaven nezávislým týmem odborníků (Informed Choice about Cancer Screening) organizace King's Health Partners s poradenstvím a písemnou podporou nadace Cancer Research UK.

Prostřednictvím veřejných konzultací přispělo k tvůrce postoje k informacím o screeningovém programu NHS přes 1 000 členů veřejnosti.

Tyto konzultace podpořily následující organizace: Beating Bowel Cancer, BME Cancer Communities, Bowel Cancer UK, Breakthrough Breast Cancer, Breast Cancer Campaign, Breast Cancer Care, Cancer Research UK, Independent Cancer Patients' Voice, Jo's Cervical Cancer Trust a Patient Information Forum.

www.informedchoiceaboutcancerscreening.org

Financován Screeningovými programy NHS.

Screeningové programy NHS jsou provozovány organizací Public Health England

Design: feltonworks.com

Září 2013 Datum revize nejpozději v září 2015.
2901195 1p 1,6 mil červenec 13 (ANT)

Další kopie tohoto letáku získáte na www.orderline.dh.gov.uk a uveďte kód xxxxxx
nebo kontaktujte DH Publications Orderline: Tel: 0300 123 1002; Minicom: 0300 123 1003